

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Orientering om pulje til sundhedsfremmende projekter, herunder alkoholcampagner og styrket behandlingsindsats mod alkoholmisbrug

Der har for nyligt floreret historier i medierne om Sundhedsstyrelsens tilskud til uddannelse af kommunale alkoholbehandlere i regi af § 16.21.36. *Pulje til sundhedsfremmende projekter, herunder alkoholcampagner og styrket behandlingsindsats mod alkoholmisbrug.* Dækningen i medierne har givet anledning til misforståelser, herunder et indtryk af at der fremover vil ske en halvering af de midler, som Sundhedsstyrelsen hvert år bruger på at uddanne alkoholbehandlere i kommunen, hvilket er misvisende. De midler, der fra 2018 er afsat til uddannelse af kommunale alkoholbehandlere, er på niveau med, hvad Sundhedsstyrelsen gennemsnitligt har anvendt til formålet i de senere år.

Formålet med denne orientering er at give et overblik over de forskellige forhold, der har været bragt frem, herunder hvor mange midler fra puljen, der historisk set er anvendt til uddannelse af kommunale alkoholbehandlere.

Pulje til sundhedsfremmende projekter, herunder alkoholcampagner og styrket behandlingsindsats mod alkoholmisbrug

Puljen blev indført i 2005 i forbindelse med beslutningen om at indføre en tillægsafgift på alkoholsodavand. Det blev i den forbindelse aftalt, at indtægten fra afgifterne skulle anvendes til sundhedsfremmende initiativer inden for alkoholområdet med særligt fokus på følgende temaer:

- Kvalitet i alkoholbehandlingen
- Fremme af kommunale kompetencer
- Børn og unges alkoholforbrug

Af tabel 1 fremgår, hvordan Sundhedsstyrelsen har anvendt midlerne fra tillægsafgiften på de tre temaer de sidste fem år, dvs. perioden 2013-2017. Tillægsafgiften har til og med 2017 været indbudgetteret på § 16.21.36. *Pulje til sundhedsfremmende projekter, herunder alkoholcampagner og styrket indsats med alkoholmisbrug.*

Tabel 1. Regnskabsført forbrug på § 16.21.36 finansieret af tillægsafgiften på alkoholsodavand (mio. kr., afrundede tal)

Emne / år	2013	2014	2015	2016	2017
Kvalitet i alkoholbehandling	1,6	2,2	0,5	1	2,8
Heraf uddannelse af alkoholbehandlere	1,4	2	0,5	1	2,4
Fremme af kommunale kompetencer	0,05	0,5	0,1	0,9	0,9
Børn og unges alkoholforbrug	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9
Ikke fordelte regnskabstal. Vedrører tilbagebetaling i projekter fra tidligere år	-0,2	-0,1	-0,1	0	0
I alt	2,5	3,4	1,4	2,6	4,5

Kilde: Sundhedsstyrelsen

I gennemsnit har Sundhedsstyrelsen således de sidste fem år anvendt ca. 2,9 mio. kr. på § 16.21.36.10. Pulje til sundhedsfremmende projekter til aktiviteter under ovenstående temaer. Ser man specifikt på midler til uddannelse af alkoholbehandlere er det gennemsnitlige årlige anvendte beløb ca. 1,5 mio. kr. Mindreforbruget hænger ifølge Sundhedsstyrelsen bl.a. sammen med, at der har været et begrænset antal undervisere, som har kompetencer til at undervise i grunduddannelsesforløbet for alkoholbehandlere.

Alkoholbehandleruddannelsen

Center for Offentlig Kompetenceudvikling (COK) gennemfører i samarbejde med Sundhedsstyrelsen den kommunale alkoholbehandleruddannelse. Tabel 2 indeholder en oversigt over antal afviklede forløb samt antal deltagere siden 2006. I 2015 og 2016 har der været en ekstra kursusaktivitet grundet en ekstra pulje til familieorienteret alkoholbehandling (se uddybning nedenfor).

Tabel 2. Antal forløb samt deltagere på COKs kurser i alkoholbehandling 2006-2017

Årstal	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	I alt
Antal afviklede forløb	1	2	3	5	3	2	2	5	10	19 ¹	16 ¹	3	71
Antal deltagere	28	59	73	149	64	44	48	107	257	543 ¹	502 ¹	80 ²	1954

¹Dækker både over kurser finansieret af § 16.21.36.10. Pulje til sundhedsfremmende projekter samt § 16.21.09.10. Styrkelse af alkoholbehandlingen (hovedparten)

²Herudover er 30 kursister påbegyndt et forløb i december 2017, som afsluttes i februar 2018.

Kilde: Center for Offentlig Kompetenceudvikling (COK)

Puljesanering

I forbindelse med udarbejdelse af FFL 2018 i foråret 2017 initierede Finansministeriet en puljesanering, som på Sundheds- og Ældreministeriets område betød, at § 16.21.36. Pulje til sundhedsfremmende projekter, herunder alkoholkampagner og styrket behandlingsindsats mod alkoholmisbrug blev nedlagt med virkning fra 2018. Indtægterne fra tillægsafgiften blev i stedet for indbudgetteret på en ny underkonto 40 på § 16.21.02. Sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse fra 2018 mod en tilsvarende nedsættelse af bevillingen på § 16.21.02. Sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse fra 2018. Da puljesaneringen var begrundet i et bagudrettet historisk mindreforbrug på begge konti på i alt gennemsnitligt ca. 5 mio. kr. årligt, var forudsætningen inden for den nye samlede bevillingsramme på § 16.21.02. Sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse, at der ville kunne varetages de samme formål som inden puljesaneringen. Det bemærkes, at det af anmærkningsteksten til § 16.21.02. Sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse på forslag til finansloven for 2018 fremgår, at der af tillægsafgiften skulle anvendes 2,5 mio. kr. på temaerne, der tidligere blev finansieret via § 16.21.36. Pulje til sundhedsfremmende projekter, svarende til det gennemsnitlige forbrug gennem de seneste år, og at de resterende 2,5 mio. kr. skulle anvendes til aktiviteter relateret til sundhedsfremmepuljen.

Afskaffelse af tillægsafgift på alkoholsodavand

I november 2017 blev tillægsafgiften på alkoholsodavand afskaffet i forbindelse med regeringens aftale med Dansk Folkeparti og Radikale Venstre om en erhvervs- og iværksætterpakke. Finansieringen af afskaffelsen af afgiften blev også fundet i dette regi. Omlægningen af tillægsafgiften på alkoholsodavand fra 2018 betyder:

- At tillægsafgiften på § 16.21.02.40. Indbetalte tillægsafgifter på alkoholsodavand afskaffes med virkning fra 2018.
- At § 16.21.02.10. Sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse til gengæld opskrives med 5 mio. kr. i bevilling, svarende til de hidtidige indtægter vedr. afgiften på alkoholsodavand.
- At bevillingen på § 16.21.02.10. Sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse dermed er den samme som før omlægningen af provenuet på alkoholsodavand, svarende til 43,9 mio. kr. i 2018, 43,8 mio. kr. i 2019 og 43,9 mio. kr. i 2020 og fremefter.

Omlægningen har således ikke konsekvenser for udmøntningen af midlerne på kontoen i forhold til finanslovsforslaget for 2018, dvs. for de midler, der er til rådighed til Sundhedsstyrelsens aktiviteter vedrørende alkoholbehandling og -forebyggelse.

Pulje til familieorienteret alkoholbehandling

I forbindelse med det sundhedspolitiske udspil "Mere borger, mindre patient – et stærkt fælles sundhedsvæsen" af 2. maj 2013 afsatte den daværende regering en pulje på 112 mio. kr. i perioden 2014-2017 til styrkelse af kommunernes indsats på alkoholområdet gennem systematisk tidlig opsporing og kvalificeret alkoholbehandling med særligt fokus på den familieorienterede alkoholbehandling. Ved aktstykke 152 af 18. september 2014 blev de afsatte midler i 2016 og 2017 på i alt 56 mio. kr. omprioriteret til brug for delvis medfinansiering af behandlingsgaranti til børn og unge fra familier med stof- og alkoholafhængighed og overført til § 15. *Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold.*

Der resterede herefter 56 mio. kr. på § 16.21.09. *Styrkelse af alkoholbehandlingen* fordelt med 28 mio. kr. årligt i såvel 2014 som 2015. Med puljen til familieorienteret alkoholbehandling har Sundhedsstyrelsen støttet kommunerne med midler til et eller flere af følgende tiltag:

- Udvikling af alkoholbehandlernes kompetencer til at arbejde familieorienteret
- Udvikling af frontpersonalets kompetencer til tidlig opsporing af familier med alkoholmisbrug
- En koordinator, konsulent eller lignende, som kan understøtte den organisatoriske omstilling til familieorienteret alkoholbehandling.

Puljen til familieorienteret alkoholbehandling har medført, at COK i 2015 og 2016 har gennemført et større antal kursusforløb for de kommuner, som indgik i puljen, jf. tabel 2. Der er således i de senere år sket et ekstraordinært løft af kompetencerne på alkoholbehandlingsområdet i kommunerne.

Nye rammer for alkoholbehandleruddannelsen

Sundhedsstyrelsen har oplyst, at man siden 2016 har set et behov for at se på organiseringen og finansieringen af alkoholbehandleruddannelsen med henblik på at sikre en mere stabil organisering af uddannelsen samt at sikre, at aktiviteten ikke er afhængig af finansiering fra puljemidler. Samtidig har Sundhedsstyrelsen i stigende grad og i takt med, at kommunerne efter strukturreformen tog alkoholbehandlingsopgaven til sig, fundet det uhensigtsmæssigt i realiteten at agere som kursusudbyder.

Som følge heraf blev der i foråret 2017 etableret en følgegruppe til alkoholbehandleruddannelsen, som skulle se på uddannelsens form og indhold, ligesom den skulle overvåge, hvordan en finansieringsomlægning ville påvirke aktiviteten på området. Sundhedsstyrelsen tilkendegav i april 2017, at det var hensigten på længere sigt at udfase støtten til alkoholbehandleruddannelsen og arbejde for en model, hvor kommunerne selv betalte for uddannelsen. Med den nuværende indsats var det vurderingen, at der var opbygget en god alkoholbehandleruddannelse, hvorfor der også kunne forventes større betalingsvillighed, når den overgik til egenfinansiering.

Sundhedsstyrelsen havde forud herfor drøftet muligheden for indfasning af kommunal finansiering samt modeller for en mindre sårbar forankring med KL, som ifølge Sundhedsstyrelsen udtrykte fuld forståelse herfor. I maj 2017 orienterede Sundhedsstyrelsen kommunerne via et brev til alle sundhedschefer om de ændrede forhold vedrørende alkoholbehandleruddannelsen, herunder at der gradvist vil blive indført en egenbetaling fra kommunerne.

Fremtidig anvendelse af midlerne til alkoholbehandleruddannelse

Tabel 3 viser den forventede anvendelse af de afsatte midler for 2018. Som det fremgår af tabellen, er der i alt afsat ca. 1,6 mio. kr. i 2018 til alkoholbehandleruddannelse.

Tabel 3. Budget for 2018 for midler til alkoholforebyggelse og –behandling (§ 16.21.02)	
Emne	Beløb (kr.)
Festivalkampagne (forebyggelse målrettet børn og unge)	700.000
Alkoholbehandleruddannelse - kursus i forebyggende samtaler	1.301.800
Alkoholbehandleruddannelse - basismodul	323.017
Materiale vedr. ansvarlig udskænkning	150.000
I alt	2.474.817